

**UCHWAŁA NR XXV/152/16
RADY GMINY SZCZANIEC**

z dnia 04 maja 2016r.

w sprawie: uchwalenia programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie

Na podstawie art.18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2016r., poz. 446 z późniejszymi zmianami) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz.U z 2015r., poz. 1390 z późn. zm.) **uchwała, co następuje:**

§ 1. Uchwała się „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2020” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Szczaniec.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Nie jest to akt prawa miejscowego, co potwierdza poniższe rozstrzygnięcie :

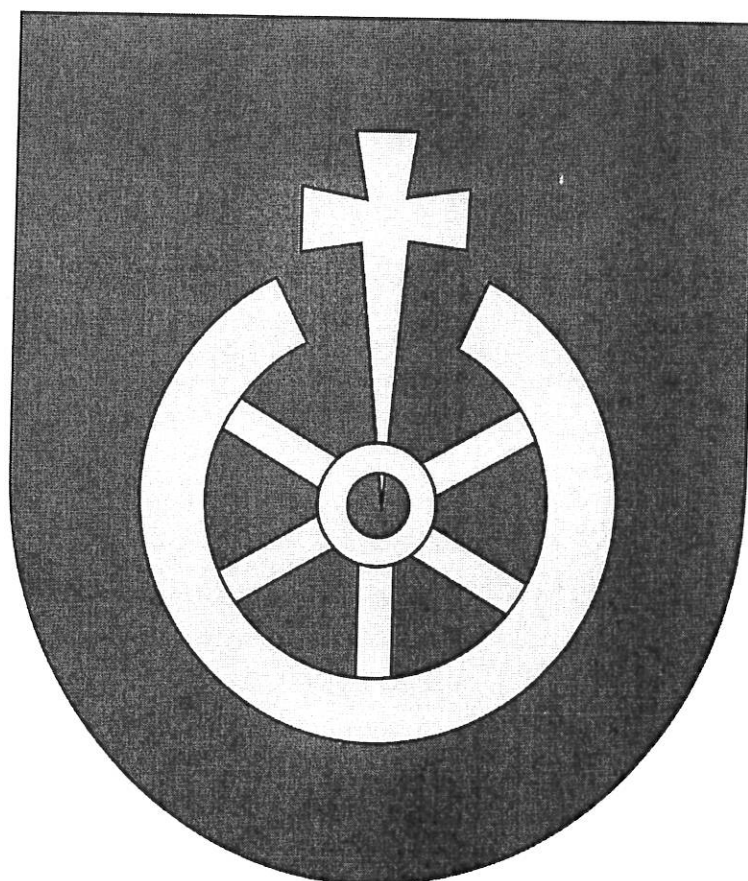

Przewodnicząca Rady

Wiesława Sienkowska

Załącznik do Uchwały
Nr XXV/152/16
Rady Gminy Szczaniec
z dnia 04 maja 2016r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2016-2020**

SZCZANIEC 2016

SPIS TREŚCI

- I. WSTĘP**
- II. ISTOTA I ZAKRES PROGRAMU**
 - 1. PODSTAWY PRAWNE**
 - 2. INFORMACJE OGÓLNE**
 - 3. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE – PRZEMOC WOBEC DZIECI, OSÓB STARSZYCH ORAZ NIEPEŁNOSPRAWNYCH**
 - 4. PROBLEM PRZEMOCY NA TERENIE GMINY SZCZANIEC**
- III. REALIZACJA PROGRAMU**
 - 1. CELE PROGRAMU**
 - a) CEL GŁÓWNY**
 - b) CELE SZCZEGÓŁOWE**
 - 2. SPOSÓB REALIZACJI**
- IV. PROGNOZOWANE EFEKTY**
- V. POSTANOWIENIA KOŃCOWE**

I. WSTĘP

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, „przemoc jest to podstawowe naruszenie prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej”.

W świetle przepisu art. 2 ust. 2 znowelizowanej w 2010 roku *Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* jako **przemoc w rodzinie** należy rozumieć:

„jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny [], w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”¹.*

Zgodnie z art. 207 § 1 Kodeksu Karnego przemoc w rodzinie jest przestępstwem.

„§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12”².

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy:

1. Fizyczna – naruszenie nietykalności fizycznej
2. Psychiczna – naruszenie godności osobistej
3. Seksualna – naruszenie intymności
4. Ekonomiczna – naruszenie własności
5. Zaniechanie – naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich

¹ Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z 29 lipca 2005r.

² Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny

FORMY I SKUTKI PRZEMOCY W RODZINIE

Rodzaje przemocy	Formy przemocy	Skutki przemocy
PRZEMOC FIZYCZNA	szarpanie, kopanie, obezwładnianie, duszenie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, poparzenia; bicie otwartą ręką, pięściami, różnymi przedmiotami, przypalanie papierosem, topienie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, pozostawienie w niebezpiecznym miejscu, nie udzielenie niezbędnej pomocy, itp.	popychanie, bezpośrednie: uszkodzenia ciała - urazy, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, siniaki, następujące skutki: choroby w wyniku powikłań i stresu, zespół stresu pourazowego, życie w chronicznym stresie, poczucie zagrożenia, strachu, lęku, napady paniki, bezsenność, zaburzenia psychosomatyczne, itp.;
PRZEMOC PSYCHICZNA	wyśmiewanie opinii, poglądów, przekonań, pogromienia poczucia własnej wartości i godności, religii, pochodzenia, narzucanie swojego zdania, poglądów, stałe ocenianie, krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania, ograniczanie snu, pożywienia i schronienia, wyzywanie, używanie wulgarnych epitetów, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, szantażowanie, itp.	zniszczenie poczucia mocy sprawczej ofiary, jej wartości i godności, uniemożliwienie podjęcia jakichkolwiek działań, niezgodnych z zasadą posłuszeństwa, osłabienie i fizycznych zdolności stawiania ioporu oraz wyrobienie przekonania o daremności jego stawiania, odizolowanie od zewnętrznych źródeł wsparcia, całkowite uzależnienie ofiary od prześladowcy, stały strach i utrata nadziei, choroby psychosomatyczne, ciągły stres, zaburzenia snu, itp.
PRZEMOC SEKSUALNA	gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi, sadyzm w pożyciu, wyglądu, ciała i krytyka zachowań seksualnych, itp.	obrażenia fizyczne, ból i cierpienie, obniżona atrakcyjności i godności, zaburzenia seksualne, oziębłość, zamknięcie się /lęk, strach, unikanie seksu/, uogólniona niechęć i obawa do przedstawicieli płci sprawcy przemocy, itp.
PRZEMOC EKONOMICZNA	Okradanie, zabieranie pieniędzy, utrzymanie, uniemożliwianie podjęcia zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, szantażowanie, zaciąganie długów i kredytów bez zgody	nie łożenie nacalkowita zależność finansowa od partnera, zaspokojenie podstawowych życiowych, bieda, zniszczenie poczucia własnej godności i wartości, znalezienie się bez środków do życia.
	współmałżonka, zmuszanie do pożyczek, uniemożliwianie korzystania z pomieszczeń niezbędnych do zaspakajania potrzeb (kuchnia, łazienka) itp.	

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest dokumentem, który wyznacza główne kierunki realizacji zadań zespołu

interdyscyplinarnego w celu skutecznego działania i reagowania na doniesienia o przemoc w rodzinie.

II. ISTOTA I ZAKRES PROGRAMU

1. Podstawy prawne

- Ustawa z dnia 10 czerwca 2010r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013r., poz. 182)
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2015r., poz. 163)
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012r., poz. 1356)

2. Informacje ogólne

Podstawową grupę społeczną pełniącą niezwykle istotną funkcję stanowi rodzina. To rodzina wywiera istotny wpływ na zachowanie się jednostek zarówno wewnątrz jak i na zewnątrz rodziny. Rodzina jako wspólnota rodziców, dzieci i krewnych stanowi pierwsze i podstawowe miejsce doświadczenia współżycia z ludźmi.

W domu każdy powinien czuć się bezpiecznie. Dom jest miejscem, w którym jesteśmy kochani, chronieni, gdzie odzyskujemy siły po dniu pracy i nauki.

3. Skala zjawiska przemocy w rodzinie – przemoc wobec dzieci, osób starszych oraz niepełnosprawnych.

Problem przemocy w rodzinie jest zjawiskiem dostrzeganym w polskim społeczeństwie. Przemoc wobec dzieci jest zjawiskiem występującym stosunkowo często. Dzieci najczęściej są ofiarami przemocy psychicznej i fizycznej, rzadziej ekonomicznej i seksualnej.

Wobec starszych osób stosowana jest przemoc psychiczna, fizyczna i ekonomiczna. Ta ostatnia dotyka częściej osoby chore, niepełnosprawne i wymagające opieki niż osoby zdrowe.

Niestety przepisy prawa nie do końca ułatwiają właściwe i skuteczne działanie instytucji w walce ze zjawiskiem przemocy.

4. Problem przemocy na terenie Gminy Szczaniec

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

Na dzień 31.03.2016r. Gmina Szczaniec liczy 3967 mieszkańców.

Od 2012r. na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 czerwca 2010r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw procedura „Niebieska Karta” realizowana jest przez policję oraz inne podmioty (ops, oświata, służba zdrowia, GKRPA).

Działania:

	2012	2013	2014	2015
Liczba sporządzonych „NK” wszczynających procedurę w danym roku przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów: OGÓLEM	13	8	16	13
Policja	12	6	14	8
OPS	1	2	1	4
GKRPA	0	0	0	0
Oświata	0	0	1	1
Ochrona zdrowia	0	0	0	0
Liczba „NK” które zostały założone ponownie w toku tej samej procedury	2	0	2	2
Liczba sporządzonych „NK” C	13	10	12	10
Liczba sporządzonych „NK” D	12	8	10	6
Liczba zakończonych procedur „NK” z powodu:	8	10	13	8
Zakończenia przemocy w rodzinie oraz zrealizowania indywidualnego planu pomocy	0	0	0	5

Braku zasadności podejmowania działań	8	10	13	3
---------------------------------------	---	----	----	---

Osoby co do których zachodziło podejrzenie, że są ofiarami przemocy informowano o przysługujących im uprawnieniach oraz możliwościach prawnych, kierowano do instytucji w powiecie udzielających specjalistycznego poradnictwa (głównie prawnego i psychologicznego) oraz informowano o możliwości skorzystania z terapii. Osoby podejrzane o stosowanie przemocy w rodzinie, czyli sprawcy byli informowani o konsekwencjach prawnych oraz o możliwości uzyskania wsparcia terapeutycznego.

W szkołach na terenie Gminy Szczaniec zanotowano akty przemocy fizycznej i psychicznej wśród uczniów. Przemoc fizyczna wyrażała się kopaniem, szarpaniem, popychaniem. Przemoc psychiczna to bezustanne wyśmiewanie się, poniżanie, wyzwiska.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy w szkole, ale nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

Ważnymi problemami Gminy Szczaniec utrudniającymi skuteczną walkę ze zjawiskiem przemocy są:

- niska świadomość społeczna,
- funkcjonowanie stereotypów na temat przemocy
- zatajanie przez członków rodziny i bliskich przemocy domowej,
- brak współdziałania ze strony osoby doznającej przemocy.

III. REALIZACJA PROGRAMU

Działania wyznaczone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Szcząncu na lata 2016-2020 mają charakter ciągły.

Podmiotem odpowiedzialnym za koordynację działań wyznaczonych w gminnym Programie jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szcząncu. Partnerami w realizacji działań są: Ośrodek Zdrowia w Szcząncu, Komenda Powiatowa Policji w Świebodzinie, Prokuratura Rejonowa w Świebodzinie, Sąd Rejonowy w Świebodzinie – kuratorzy, Zespół Szkół w Szcząncu oraz Powiatowe Centrum pomocy Rodzinie w Świebodzinie.

1. Cele programu

- a) cel główny:

Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie w Gminie Szczaniec, zapewnienie pomocy ofiarom oraz skuteczne oddziaływanie na jej sprawców.

b) cele szczegółowe:

- podejmowanie działań mających na celu poprawę sytuacji rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy w rodzinie
- podejmowania działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- umożliwienie podnoszenia kompetencji osób pracujących z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie lub z osobami stosującymi przemoc

2.Sposób realizacji

Priorytet I.

Podjęcie działań mających na celu poprawę sytuacji rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy w rodzinie

- zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej zagrożeń płynących z przemocy w rodzinie, upowszechnienie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą jak i stosującym przemoc w rodzinie
- zmiana postrzegania przez społeczeństwo problemu przemocy w rodzinie
- przygotowanie odpowiednich materiałów informacyjno – edukacyjnych nt. placówek pomocowych
- podejmowanie działań w celu zapewnienia pomocy oraz poradnictwa specjalistycznego
- udzielenie przez OPS pomocy finansowej osobom dotkniętym przemocą.

Priorytet II.

Podjęcie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- rozwój poradnictwa specjalistycznego dla różnych kategorii ofiar i sprawców w tym: rodzinnego, prawnego, psychologicznego oraz socjalnego
- rozwój poradnictwa dla rodziców z rodzin zagrożonych przemocą

Priorytet III.

Umożliwienie podnoszenia kompetencji osób pracujących z osobami doświadczającymi

przemocy w rodzinie lub z osobami stosującymi przemoc

- podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą
- aktywność, współdziałanie i wymiana informacji między służbami
- przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- podnoszenie jakości usług świadczonych przez instytucje pomocowe.

IV. PROGNOZOWANE EFEKTY

Zakładamy, iż realizacja Programu w latach 2016-2020 przyczyni się do:

- pogłębienia wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej,
- zmiany postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie,
- udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą,
- spadku liczby przypadków przemocy w rodzinie

Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu:

- poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym,
- dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
- dobra współpraca służb i instytucji na terenie Gminy oraz poza nią,
- otwartość i chęć współpracy specjalistów,
- silne więzi rodzinne,
- chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

VI. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania. To, zdaniem specjalistów, rozmiary i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą w rodzinie wskazują, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce. Wymaga on podjęcia szeroko, dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat programu przeciwdziałania.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada na gminy obowiązek prowadzenia działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. W celu realizacji zapisów

wynikających z ustawy należy uchwać gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Punktem wyjścia do opracowania „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 - 2020” była analiza dotychczasowego stanu wiedzy teoretycznej oraz dostępnych danych na temat zjawiska przemocy w Gminie Szczaniec. Pozwoliło to na identyfikację najbardziej istotnych problemów. Z analizy wyłoniono hierarchię celów, które należy osiągnąć. Jako główny cel program wyznacza ograniczenie skali zjawiska przemocy w rodzinie.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Szczaniec pozwoli na osiągnięcie wytyczonych celów. Jest to dokument, który podlega modyfikacji w zależności od nowych potrzeb czy możliwości.

Osiągnięcie wytyczonych celów umożliwi współpraca jednostek i podmiotów, które działają na rzecz osób i rodzin.

